

як власне джерело бюджетів місцевого самоврядування складають мізерну суму в загальній сумі податкових надходжень до бюджету м. Кіровограда, питома вага їх надходжень за 2014 рік склала всього 11,11% від загальної суми податкових надходжень. В складі загального обсягу доходів м. Кіровограда їх питома вага не перевищує 5%.

Серед основних проблем, що перешкоджають зміцненню фінансової основи місцевих бюджетів можна виділити такі: колізії у формуванні суб'єктного складу платників податків і зборів, відсутність чітко сформованої бази і об'єкта оподаткування. Разом з тим, в значній мірі неефективність системи місцевого оподаткування на Україні спричинена недосконалою системою адміністрування цих податків. Саме внаслідок цієї проблеми, навіть, при закріпленні достатнього кола платників податків і раціональної ставки податку, місцеві бюджети недоотримують значні кошти. Визначаючи напрямки підвищення ефективності системи місцевого оподаткування, слід враховувати, в першу чергу, шляхи забезпечення їх повного та своєчасного надходження, практична реалізація яких дозволяє більш раціонально визначатися з критеріями визначення складу місцевих податків і зборів.

Пошук шляхів збільшення обсягу місцевих податків і зборів повинен йти не лише в напрямку простого збільшення кола платників податків та розширення бази оподаткування, а і в напрямку вибору таких податків і встановлення таких платників, які б забезпечували невеликі адміністративні витрати та ефективний податковий контроль при достатньому обсязі надходження, що надасть можливість створити надійне джерело доходної частини місцевих бюджетів.

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VII (зі змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Рішення Кіровоградської міської ради третьої сесії шостого скликання від 27 січня 2011 року № 117 “Про встановлення місцевих податків і зборів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kr-rada.gov.ua/miscevi-podatki-i-zbori.html>.

Малаховський Ю.В., к.е.н., доцент, Кіровоградський національний технічний університет,
Або Ісса Іяд, магістрант, Кіровоградський національний технічний університет,
м. Кіровоград

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА УКРАЇНИ

Комплексне управління інституційними елементами національного багатства базується на проведенні їх оцінки та моніторингу, що вимагають застосування довершеної статистичної бази, яка означає найвищий, можливий у

сучасних умовах, ступінь узгодження економічних, соціальних та екологічних даних.

Загальним проблемам запровадження міжнародних стандартів моніторингу національного багатства присвячені періодично поновлювані публікації Департаменту статистики ООН. Проте, сьогодні виникає потреба дати відповідь на конкретні питання запровадження системи моніторингу та управління елементами національного багатства, що формуються не лише на національному, але й на регіональному рівні господарювання. Постає також необхідність розробити придатні методики для визначення показників та моделей ефективності використання сукупності природних та вироблених активів у процесі визначення результативності соціально-економічного розвитку країни (регіону).

Основною категорією управлінського впливу у сфері формування, нарощування та використання національного багатства країни є інституційні одиниці національної (регіональної) економіки. За чинним визначенням Статистичного департаменту ООН, інституційна одиниця (ІО) – економічна одиниця, що здатна від свого імені володіти активами, приймати на себе зобов'язання, брати участь у економічній діяльності та вступати у операції з іншими одиницями [1]. Групи схожих між собою ІО утворюють інституційні сектори в економіці. Окремі ІО (їх секторальні об'єднання) принципово відрізняються один від одного у відношенні економічних цілей, функцій та поведінки.

У реальній економіці розрізняється два різновиди ІО: фізичні особи або їх групи, що функціонують у вигляді домашніх господарств (ДГ), юридичні особи або громадські організації, що функціонують у вигляді корпорацій, некомерційних організацій (НКО) або органів державного управління. Якщо залишити без уваги не резидентські одиниці та ДГ, залишаються лише резидентські юридичні особи і громадські організації. На підставі спеціальних процедур відбувається їх віднесення до відповідного сектора.

Фінансові та не фінансові ресурси, що перебувають у розпорядженні інституційної одиниці або сектора економіки, узагальнені у вигляді балансу активів та пасивів, є представницьким індикатором економічного статусу суб'єкту господарювання (національної, регіональної економіки). Баланс активів і пасивів (БАП) – звіт, що містить дані про вартість активів інституційної одиниці (групи одиниць) та вартості зобов'язань, котрі прийняті ними ж. У керівництві з платіжного балансу цей метод формування показника називають також розрахунком міжнародної інвестиційної позиції (МІП) [2].

Активи та зобов'язання агрегують у вигляді БАП, що демонструє чисту вартість капіталу інституційної одиниці, або у вигляді рахунку окремого активу, що засвідчує загальну вартість активу даного типу для всіх одиниць економіки. І для першого, і для другого випадків, важливим є показати, як операції та інші потоки, що відображуються протягом звітного періоду,

впливають на зміну вартості запасів, що відбулися між початком та кінцем періоду [3].

Для економіки України в цілому БАП демонструє загальну вартість нефінансових активів і чистих вимог до “останнього світу”. Ця сума також називають національним багатством, адже баланс підводить остаточний підсумок, узагальнює послідовність, демонструє остаточний результат записів про перебіг процесів виробництва, розподілу та використання доходів.

Об’єднання розрахунків нефінансових активів з розрахунками фінансових зобов’язань дає змогу визначити величину чистої вартості (net worth) нації, як це робиться, наприклад у Великій Британії [4].

Не вирішеною сьогодні у повному обсязі проблемою розрахунку балансу національного багатства України залишається вартісна оцінка невироблених нефінансових активів (ННА) за вирахуванням вибуття. Взагалі, ННА – активи, що створені поза процесу виробництва, тобто шляхом юридичних або облікових дій. У ідеальному варіанті, найбільш повною формою представлення вартісної оцінки ННА з розподілом їх між інституційними секторами, мав би бути рахунок операцій з капіталом, що балансується з нульовим підсумком на рівні розрахунку показника чистого кредитування/ чистого запозичення.

За чинною версією СНР, відображення у ній отримують три різноманітних типи ННА: природні ресурси; контракти, договори оренди та ліцензії; гудвіл та маркетингові активи.

Окремо при розрахунках вартості національного багатства враховуються також нагромаджені споживчі товари тривалого використання в домашніх господарствах та прямі іноземні інвестиції. В СНР споживчі товари тривалого використання розглядаються у якості форми витрат, а не багатства.

Прямі інвестиції – специфічна категорія іноземних інвестицій, коли резидент однієї країни контролює або має значний ступінь впливу на управління підприємством, що є резидентом іншої країни. Так само, як і акції, прямі інвестиції включають спряжений борг (за виключенням боргу між афільованими фінансовими посередниками). Окремими видами прямих інвестицій виступають: частина готівкової валюти та депозитів (інші переведені депозити), боргові цінні папери, позики, всі види акціонерного капіталу, акції/паї інвестиційних фондів, страхові технічні резерви (крім резервів по страхуванню життя), права на отримання виплат по страхуванню життя та ануїтетах, вимоги пенсійних фондів до управляючих пенсійними програмами, резерви для урегулювання вимог за стандартизованими гарантіями, комерційні кредити та аванси, інша дебіторська/кредиторська заборгованість.

Розглянутий БАП, у випадку його інтеграції з рахунками потоків, забезпечує аналітикам можливість здійснювати моніторинг і поглиблений аналіз ефективності господарювання на певному рівні функціонування ІО, економічних та фінансових умов діяльності і поведінки інституційних агентів. Окрім можливості здійснити оцінку сукупної вартості багатства країни, БАП

дозволяють дослідити фактори, що визначають поведінку ДГ в умовах коливання цін на корпоративні цінні папери, скорочення і зносу запасів споживчих товарів довготривалого використання. Баланс робить можливим оцінити розподіл багатства та ліквідності, вплив перемінних елементів багатств на функції споживання та заощадження домашніх господарств. БАП дозволяє розрахувати низку коефіцієнтів для корпорацій, що базуються на врахуванні розміру різних статей у зведеному балансі, центральному банку – оцінити ступінь ризиків, підтримувати нормативне співвідношення резервів. Нефінансові корпорації мають змогу оцінити співвідношення вартості поточних активів і короткотермінових зобов'язань, відношення ринкової вартості корпоративних акцій до їх скоригованої балансової вартості. Дані про запаси основних фондів, що належать корпораціям, а також іншим ІО, є корисними для дослідження їх інвестиційної політики і потреби у фінансуванні. Інформація БАП про фінансові активи нерезидентів та прийняті ними зобов'язання робить можливим оцінити зовнішню позицію дебітора або кредитора країни (регіону).

Зверх того, БАП дає змогу здійснювати специфічні види досліджень, наприклад, екологічний облік, а саме отримувати наочну картину того, чи використовується актив зі збереженням його стабільного стану. Аналогічні дослідження можливо проводити з динамічними рядами основних фондів. Динаміку окремих фінансових активів БАП можна проводити з врахуванням зміни рівня його кредитування.

Література

1. System of national accounts 2008. Режим доступу: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>.
2. Sixth Edition of the IMF's Balance of Payments and International Investment Position Manual. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/bopman6.htm>.
3. Ключові питання управління інституційними елементами національного багатства України // Стратегічне управління національним економічним розвитком: монографія: в 2 т. / За заг. ред. О.В. Кендюхова. – Донецьк: ДВНЗ “ДонНТУ”, 2013. – Т.2. – 392 с. – С.104-111.
4. Correction notice United Kingdom National Accounts. The blue book 2011. Режим доступу: www.ons.gov.uk/ons/rel/naa/uk-national-accounts/2011-edition/blue-book-2011.pdf.

Амин Сейф Аль-Газали, аспірант, Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград

УСЛОВИЯ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНИХ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ В УКРАИНЕ И РЕСПУБЛИКЕ ЙЕМЕН

В настоящее время основными направлениями украинско-йеменского торгово-экономического сотрудничества являются торговля отдельными